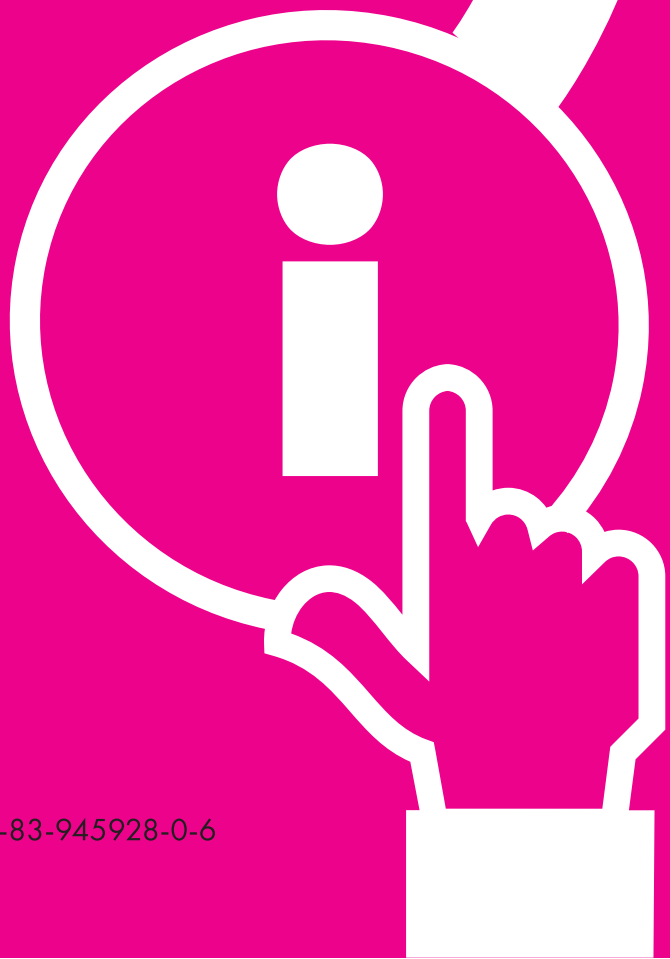

ŁÓDZKI INFORMATOR

DLA OSÓB Z ORZECZONYM
ZNACZNYM STOPNIEM
NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

ISBN 978-83-945928-0-6

Łódź 2019

I. WSTĘP.....	4
II. ORZĘKANIE O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	5
1. Niepełnosprawność i jej stopnie	5
2. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych	6
2.1. Orzeczenie i o stopniu niepełnosprawności	6
2.2. Zasady składania wniosków.....	7
2.3. Zasady uzyskania legitymacji osoby niepełnosprawnej.....	8
III. PRZYSŁUGUJĄCE UPRAWNIENIA.....	9
1. Transport.....	9
1.1. Komunikacja miejska.....	9
1.2. PKP i PKS	10
1.3. Karta parkingowa	2
2. Wybrane świadczenia	13
2.1. Świadczenia rodzinne	13
2.1.1. Zasitek pielęgnacyjny.....	13
2.1.2. Dodatek pielęgnacyjny.....	14
2.1.3. Świadczenie pielęgnacyjne	14
2.1.4. Specjalny zasitek opiekuńczy	17
2.2. Dodatki mieszkaniowe	19
2.3. Świadczenia pomocy społecznej.....	22
2.3.1. Zasitek stały.....	22
2.3.2. Zasitek okresowy.....	23
2.3.3. Zasitek celowy.....	23
2.4. Renta socjalna	24
3. Ulgi i zwolnienia podatkowe.....	25
3.1. Podatek od czynności cywilno-prawnych.....	25
3.2 Podatek dochodowy od osób fizycznych	25
4. Praca osób niepełnosprawnych	28
4.1. Uprawnienia przysługujące niepełnosprawnym pracownikom	28
4.2. Działalność gospodarcza	29
4.2.1. Dotacja na działalność gospodarczą	29
4.2.2. Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego.....	31
4.2.3. Refundacja składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	31
4.3. Szkolenie osób niepełnosprawnych.....	31
5. Abonament radiowo – telewizyjny.....	33
6. Telekomunikacja	34
7. Uprawnienia przysługujące niepełnosprawnym studentom.....	36

8. Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji	
Osób Niepełnosprawnych	37
8.1. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.....	37
8.2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	39
8.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.....	40
8.4. „Aktywny samorząd”	41
9. Inne uprawnienia	42
IV. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁODZI	44
V. DOMEY POMOCY SPOŁECZNEJ	46
VI. ŚRODOWISKOWE DOMEY SAMOPOMOCY	47
VII. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ	48
VIII. ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ	48
IX. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ZAJMUJĄCE SIĘ PROBLEMATYKĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	51
X. KOMISJA DIALOGU OBYWATELSKIEGO	58
XI. MIEJSKA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŁODZI.....	59
XII. INFORMACJE ADRESOWE	59

Dzieci i dorośli z niepełnosprawnością stanowią liczną i bardzo zróżnicowaną grupę społeczną. Wszyscy jednak mają niezbywalne prawo do tego, by chodzić do szkoły, uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym, rozwijać swoje pasje, realizować się w pracy i życiu rodzinnym. Wczesne wspomaganie i rehabilitacja najmłodszych ma nieoceniony wkład w tworzenie warunków, by te ambicje i plany mogły być realizowane w dorosłym życiu.

Osoby z różnymi dysfunkcjami na co dzień muszą zmagać się z barierami architektonicznymi, urbanistycznymi, a często także społecznymi. Świadomość tych problemów staje się na szczęście coraz większa. Dostrzec można zmiany w zachowaniu społeczeństwa i zainteresowanie w podejmowaniu działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych. Dokonania w tym zakresie są zauważalne, jednak wyzwania jest jeszcze wiele. Dlatego wspólnie musimy przełamywać istniejące bariery i ograniczenia.

Przykładem takiej inicjatywy jest przekazywany Państwu informator, który zawiera wskazówki, jak poruszać się w skomplikowanym – często niezrozumiałym – świecie przepisów i uregulowań prawnych, dotyczących niepełnosprawności. Zachęcam do wnikliwej lektury, bo warto znać swoje prawa i przywileje, aby móc w pełni z nich korzystać. Mam nadzieję, iż poradnik ten ułatwi Państwu codzienne życie.

Hanna Zdanowska

Prezydent Miasta Łodzi

II. ORZEKANIE

O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I JEJ STOPNIE.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wyróżnia się **trzy stopnie niepełnosprawności**:

1. znaczny,
2. umiarkowany,
3. lekki.

Znaczny stopień niepełnosprawności (w ZUS całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji – dawna I grupa inwalidzka).

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Uwaga: Zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności ze wskazaniem do zatrudnienia w warunkach pracy chronionej nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadku uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Osobom zainteresowanym powyżej 16-go roku życia wydaje się orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na czas:

- określony (terminowy)
- nieokreślony (trwały)

Osoby zainteresowane uzyskaniem ponownego orzeczenia powinny złożyć wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności załączając odpowiednie zaświadczenie lekarskie.

Uwaga: Tylko osoby posiadające orzeczenie o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez KRUS są traktowane na równi ze:

- stopniem znacznym, jeżeli osobie przysługuje zasiłek pielęgnacyjny,
- stopniem lekkim dla pozostałych osób.

Osoby mające orzeczenie KRUS, MSWiA, MON i inne z grupą inwalidzką wydane po 1 stycznia 1998 r. w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności muszą złożyć wniosek i uzyskać orzeczenie we właściwym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Osobą niepełnosprawną jest osoba, która uzyskała orzeczenie:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów (orzekanie o niezdolności do pracy dla celów rentowych) lub
3. o niepełnosprawności osoby przed ukończeniem 16 roku życia.

2. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI DLA CELÓW POZARENTOWYCH.

2.1. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Orzekaniem o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych zajmuje się **Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi przy ul. Leczniczej 6**. Zespół rozpatruje sprawy mieszkańców Łodzi. Poprzez złożenie do Zespołu odpowiedniego wniosku można ubiegać się o:

- 1) orzeczenie niepełnosprawności (dzieci do 16-go roku życia),
- 2) orzeczenie stopnia niepełnosprawności (od 16-go roku życia),
- 3) orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy,
- 4) legitymację osoby niepełnosprawnej.

Orzeczenie wydaje się dla celów:

- szkolenia,
- odpowiedniego zatrudnienia,
- korzystania z rehabilitacji (z wyjątkiem turnusów rehabilitacyjnych),
- zasiłku stałego,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej

egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych),

- zasiłku pielęgnacyjnego,
- korzystania z karty parkingowej,
- innych (określa składający wniosek).

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 20146 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110),
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 935).

2.2. Zasady składania wniosków.

1) Kto jest stroną postępowania orzeczniczego?

Powiatowe zespoły orzekają na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo – za ich zgodą – na wniosek ośrodka pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzekają powiatowe zespoły.

! **Uwaga:** Wniosek w sprawie wydania orzeczenia musi zawierać wszystkie informacje, ze szczególnym wskazaniem celów, dla których wnioskodawca występuje o jego wydanie. Brak szczegółowego określenia tych celów może spowodować nieuwzględnienie w orzeczeniu wszystkich wskazań, a tym samym ograniczyć możliwość korzystania z przysługujących uprawnień. Należy wypełnić czytelnie, pismem drukowanym wszystkie rubryki wniosku i podpisać się imieniem i nazwiskiem.

Do wniosku należy dołączyć:

- 1) zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana; wypełnione musi ono być na odpowiednim druku wydanym dla potrzeb Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i zawierać rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących;
- 2) dokumentację medyczną (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, wyniki badań diagnostycznych czy konsultacyjnych itp. potwierdzające rozpoznanie);

- 3) potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie aktualnego lub nieaktualnego orzeczenia Komisji ds. Zatrudnienia i Inwalidztwa, Lekarza Orzecznika ZUS, Zespołu Orzekającego o Stopniu Niepełnosprawności;
- 4) inną dokumentację mogącą mieć znaczenie w ustaleniu niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Każde zaświadczenie o stanie zdrowia ważne jest tylko 30 dni od daty wystawienia.

! **Uwaga!** Wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności następuje nie później niż w terminie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku, a w przypadku spraw szczególnie skomplikowanych – do 2 miesięcy.

Ważne informacje.

1. Przed wypełnieniem wniosku należy zapoznać się z pouczeniem zawartym na końcu.
2. Należy pamiętać o odpowiedzialności karnej za składanie nieprawdziwych informacji lub zatajenie prawdy, a dane zawarte we wniosku muszą być zgodne ze stanem faktycznym.
3. Wniosek należy podpisać samodzielnie – niedopuszczalne jest podpisywanie wniosku przez osoby niebędące stroną postępowania. W przypadku osób niemogących złożyć samodzielnie podpisu ze względu na stan zdrowia, należy skontaktować się telefonicznie z zespołem orzekającym.

2) ODWOŁANIA.

Osoba niezadowolona z decyzji organu I instancji (tj. Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności) może złożyć odwołanie do organu II instancji, tj. Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności właściwego dla miejsca zamieszkania, za pośrednictwem organu, który wydał orzeczenie (Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności). Odwołanie do II instancji należy składać w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji (orzeczenia).

W sytuacji niezadowolenia z decyzji Wojewódzkiego Zespołu można złożyć odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych należy składać w terminie 30 dni od daty otrzymania orzeczenia.

2.3. Zasady uzyskania legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Osoba, która uzyskała orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności może korzystać z ulg i uprawnień na podstawie wystawionej przez Prezydenta Miasta Łodzi legitymacji osoby niepełnosprawnej. Legitymację można uzyskać na podstawie wniosku, który otrzymuje się w zespole orzekającym. Wypełniony wniosek wraz z aktualnym zdjęciem o wymiarach 35 mm x 45 mm oraz odpisem orzeczenia należy złożyć w zespole.

III. PRZYSŁUGUJĄCE UPRAWNIENIA

1. TRANSPORT.

1.1. Komunikacja miejska.

Prawo do **bezpłatnych przejazdów** komunikacją miejską posiadają:

- 1) osoby posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub I grupę inwalidztwa przyznaną przed 1 stycznia 1998 r. przez organy uprawnione do orzekania o inwalidztwie w służbach mundurowych podległych MON i MSW lub wypis lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji,
- 2) opiekunowie podróżujących osób, o których mowa wyżej, podczas podróży z podopiecznym, na podstawie wskazania przez te osoby, a w przypadku podopiecznych uczęszczających do ośrodków rehabilitacyjnych lub na warsztaty terapii zajęciowej także podczas podróży powrotnej i podróży po te osoby.
- 3) osoby niewidome i niedowidzące oraz ich przewodnicy,
- 4) osoby posiadające orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub przed dniem 1 stycznia 1998 r. posiadały orzeczenie o zaliczeniu do I bądź II grupy inwalidów, jeżeli przed tą datą orzeczenie o zaliczeniu do jednej z tych grup nie utraciło mocy):
  - a) uczęszczające do ośrodków rehabilitacyjnych, w których zajęcia odbywają się codziennie od poniedziałku do piątku,
  - b) uczęszczające na warsztaty terapii zajęciowej, wyłącznie podczas podróży na trasie: dom - ośrodek rehabilitacyjny, dom - warsztaty terapii zajęciowej.

Osoby uprawnione do bezpłatnych przejazdów powinny legitymować się następującymi dokumentami:

- legitymacją lub orzeczeniem wydanym przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, organy uprawnione do orzekania o inwalidztwie w służbach mundurowych podległych MON i MSW lub wypisem lekarza orzecznika ZUS lub
- biletem specjalnym wydanym przez jednostkę organizacyjną upoważnioną do organizacji i zarządzania lokalnym transportem zbiorowym w Łodzi, na podstawie legitymacji lub orzeczenia wydanego przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub wypisu lekarza orzecznika ZUS,

- osoby o których mowa w pkt. 4 - biletami specjalnymi, wydanymi przez jednostkę organizacyjną upoważnioną do organizacji i zarządzania lokalnym transportem zbiorowym w Łodzi, na podstawie wypisu lekarza orzecznika ZUS lub orzeczenia Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności i zaświadczenia kierownika ośrodka rehabilitacyjnego lub warsztatów terapii zajęciowej oraz zaświadczeniem z podanym adresem miejsca zamieszkania uprawnionego i ośrodka rehabilitacyjnego.

Ponadto pasażer winien posiadać w czasie podróży dowód stwierdzający jego tożsamość.

Podstawa prawna:

uchwała Nr XLIII/1108/17 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie ustalania opłat za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi (z późn.zm.)

1.2. PKP i PKS.

- 1) Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji uprawnione są do:
  - ulgi **49%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (w pociągach osobowych) i autobusowego (w komunikacji zwykłej),
  - ulgi **37%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji innej niż zwykła na podstawie biletów jednorazowych.
- 2) Osoby niewidome uznane za niezdolne do samodzielnej egzystencji uprawnione są do:
  - ulgi **93%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych,
  - ulgi **51%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji innej niż zwykła, na podstawie biletów jednorazowych lub imiennych miesięcznych, są uprawnione osoby wymienione wyżej
- 3) Do ulgi **95%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych, jest uprawniony przewodnik lub opiekun towarzy-

szący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

- 4) Do ulgi **37%** przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, są uprawnione osoby niewidome, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienia do korzystania z tych ulg jest jedno z zaświadczeń:

- a) wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- b) wypis z treści orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- c) wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, stwierdzający całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- d) zaświadczenie ZUS, stwierdzające wyrokiem sądu zaliczenie do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- e) wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- f) wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
- g) zaświadczenie KRUS, stwierdzające wyrokiem sądu zaliczenie do I grupy inwalidztwa bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem

- umożliwiający stwierdzenie tożsamości),
- h) legitymacja emeryta – rencisty wojskowego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy Ministrowi Obrony Narodowej o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa,
  - i) legitymacja emeryta – rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalno-rentowy podległy Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji lub Ministrowi Sprawiedliwości o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa (wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości),
  - j) legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ.

Podstawa prawna

- ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U.z 2012r.poz. 1138 z późn. zm),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1427).

1.3. Karta parkingowa.

Prawo do karty parkingowej przysługuje:

- 1) osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
- 2) osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia i ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
- 3) placówce zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, które posiadają orzeczenia wydane przed 1 lipca 2014 r. wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna) uzyskują kartę parkingową bez konieczności ponownego orzekania, na podstawie dotychczasowego orzeczenia, jeżeli zawiera ono wskazanie do karty parkingowej. Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, które uzyskały orzeczenie po 1 lipca 2014 r., uzyskują kartę parkingową na podstawie wydanego

od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej.

Informacja o uprawnieniach do karty jest zamieszczana w pkt. 9 orzeczenia.

Osoba niepełnosprawna legitymująca się kartą parkingową kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym tą kartą może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym odpowiednim rozporządzeniem.

Prawo to przysługuje również:

- osobie kierującej pojazdem, który przewozi osobę niepełnosprawną legitymującą się kartą parkingową;
- osobie kierującej pojazdem należącym do placówki, o której mowa w pkt. 3), przewożącym osobę mającą znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, pozostającą pod opieką takiej placówki.

Kartę parkingową umieszcza się za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.

Karty wydaje Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi.

Karta wydawana jest na okres ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, jednak nie dłużej niż na 5 lat, a placówce – na okres 3 lat.

Podstawa prawna

ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.z2017r.poz.1260).

2. WYBRANE ŚWIADCZENIA.

2.1. Świadczenia rodzinne.

2.1.1. Zasiłek pielęgnacyjny.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku;

- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia;
- 4) osobie, która ukończyła 75 lat, o ile nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego.

Zasiłek nie jest uzależniony od dochodów i wynosi **184,42 zł**. Jest wypłacany, począwszy od miesiąca, w którym powstało prawo do zasiłku.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje:

- 1) osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 2) **osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego;**
- 3) jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

O ustalenie uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego może wystąpić osoba niepełnosprawna albo w przypadku jej niepełnoletności lub ubezwłasnowolnienia – opiekun ustawowy lub prawny. Jeżeli niepełnosprawność nie pozwala osobie pełnoletniej na osobiste załatwienie formalności, wniosek może złożyć w jej imieniu inna pełnoletnia osoba mająca pisemne upoważnienie. Do wniosku należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu tożsamości osoby ubiegającej się o zasiłek,
- uwierzytelnioną kopię dokumentu tożsamości lub skrócony akt urodzenia osoby uprawnionej;
- w przypadku opiekuna prawnego albo faktycznego- kopię orzeczenia sądu lub zaświadczenie o postępowaniu adopcyjnym,
- kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub kopię orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty

powstania niepełnosprawności lub kopię orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- oświadczenie.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.).

2.1.2. Dodatek pielęgnacyjny.

Dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat.

Dodatek nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub pielęgnacyjno-opiekuńczym, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.

Dodatek jest przyznawany i wypłacany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Od dnia 1 marca 2019 wynosi **222,01 zł**.

2.1.3. Świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce lub ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom o których mowa w pkt. 4, innym niż spokrewnionym w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności
- 3) nie ma osób o których mowa w pkt 2 i 3 lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- a) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- b) w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

W przypadku, gdy o świadczenie pielęgnacyjne ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenie to przysługuje:

1. rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;
2. małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub zaprzestanie wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym potwierdza się stosownym oświadczeniem złożonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości **1583,00 zł** miesięcznie.

Przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
  - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 2) osoba wymagająca opieki:
  - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
  - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Jeżeli osoba w okresie trzech miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, prawo to ustala się

począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.).

2.1.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn.zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
  - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje **w wysokości 620 zł**, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę **nie przekracza kwoty 764,00 zł**.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki uważa się dochód następujących członków rodziny:

- 1) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
  - a) osoby wymagającej opieki,
  - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
  - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
  - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
  - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia

- z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz:

2) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) małżonka osoby wymagającej opieki,
- c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia

- z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

W przypadku, gdy prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości **620,00 zł** miesięcznie.

W przypadku gdy o specjalny zasiłek opiekuńczy ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenie to przysługuje:

1. rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego
2. małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym

Zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub zaprzestanie wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym potwierdza się stosownym oświadczeniem złożonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
  - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
  - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej
Jeżeli osoba w okresie trzech miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności złoży wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.).

2.2. Dodatki mieszkaniowe.

Kryteria uprawniające do otrzymania dodatku mieszkaniowego:

1) tytuł prawny do lokalu

Dodatek mieszkaniowy może być przyznany:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje na podstawie tylko jednego z ww. tytułów prawnych.

2) osiągnięcie odpowiednio niskiego dochodu

Dodatek przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku – od dnia 01.03.2019 r. to odpowiednio kwoty **1 925,00 zł** w gospodarstwie jednoosobowym i **1 375,00 zł** w gospodarstwie wieloosobowym. Jeżeli dochód jest nieco wyższy, nie zamyka to możliwości otrzymania dodatku – jeśli kwota nadwyżki nie przekracza wysokości dodatku mieszkaniowego, należny dodatek mieszkaniowy obniża się o tę kwotę.

3) odpowiednia powierzchnia użytkowa lokalu

Powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu mieszkalnego nie może przekraczać normatywnej powierzchni użytkowej o więcej niż:

- 30 % albo
- 50 % pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60 %:

Liczba członków gospodarstwa domowego	Powierzchnia normatywna [w m ²]	Powierzchnia dopuszczalna przy 30% przekroczeniu pow. normatywnej [w m ²]	Powierzchnia dopuszczalna przy 50% przekroczeniu pow. normatywnej, pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60 % [w m ²]
1 osoba	35	45,50	52,50
2 osoby	40	52,00	60,00
3 osoby	45	58,50	67,50
4 osoby	55	71,50	82,50
5 osób	65	84,50	97,50
6 osób	70	91,00	105,00

W przypadku zamieszkiwania w lokalu większej liczby osób, dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Normy powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego podwyższa się o 15 m² zawsze, jeżeli w mieszkaniu zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku.

W przypadku gospodarstw domowych dwuosobowych lub większych normy powierzchni użytkowej podwyższa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę pomiędzy wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego (bądź wydatkami ponoszonymi za lokal w przypadku, gdy powierzchnia użytkowa lokalu jest mniejsza lub równa powierzchni normatywnej), a kwotą stanowiącą wydatki poniesione przez osobę otrzymującą dodatek w wysokości:

- **15% (20%*)** dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie 1-osobowym,
- **12% (15%*)** dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie 2-4 osobowym,
- **10% (12%*)** dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie 5-osobowym i większym.

* w przypadku, gdy średni miesięczny dochód jest równy lub wyższy od 150% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 100% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180).

WSZYSTKIE SPRAWY ZWIĄZANE Z PRZYZNAWANIEM I WYPŁATĄ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I DODATKÓW MIESZKANIOWYCH PROWADZI:

Centrum Świadczeń Socjalnych w Łodzi, ul. Urzędnicza 45, 91-304 Łódź
tel./fax: (42) 638-59-68

css.samorząd.lodz.pl; e-mail ; swiadczenia@uml.lodz.pl.

Osoby ubiegające się o świadczenia rodzinne lub dodatki mieszkaniowe mogą zgłaszać się do punktów obsługi działających na terenie miasta Łodzi, tj:

Obsługa świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych:

Dzielnica Łódź - Bałuty - ul. Urzędnicza 45, pok. 16, tel.: (42) 638-59-60	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Górna - al. Politechniki 32, pok. 12, 13, tel.: (42) 638-58-05	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Polesie - ul. Krzemieniecka 2B, pok. 25, tel.: (042) 638-52-96,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Widzew - ul. Piłsudskiego 100, pok. 23, 24, tel.: (42) 638-53-11,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Śródmieście - ul. Piotrkowska 153, pok. 221, tel.: (42) 638-57-07,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,

Obsługa dodatków mieszkaniowych:

Dzielnica Łódź - Bałuty - ul. Urzędnicza 45, pok. 4, tel.: (42) 638-50-08,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Górna - al. Politechniki 32, pok. 6, tel.: (42) 638-56-12,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Polesie - ul. Krzemieniecka 2B, pok. 27, tel.: (42) 638-52-16,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Widzew - al. Piłsudskiego 100, pok. 21, tel.: (42) 638-53-16,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,
Dzielnica Łódź - Śródmieście - ul. Piotrkowska 153, pok. 222, tel.: (42) 638-57-12,	
Godziny urzędowania:	pn, śr, czw, pt w godz. od 8. do 16.,
	wt w godz. od 9. do 17.,

Stanowisko komputerowe umożliwiające obsługę osób Głuchych - Centrum Świadczeń Socjalnych w Łodzi, ul. Urzędnicza 45, pok. 10

2.3. Świadczenia pomocy społecznej.**2.3.1. Zasilek stały.**

Zasilek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, wynoszącego 701,00 zł;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie, są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, wynoszącego 528,00 zł.

Zasilek stały ustala się w wysokości:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a docho-

dem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **645,00 zł** miesięcznie,

- b) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna, zasiłek stały nie przysługuje.

Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub ubiegającą się o przyjęcie do niego uznaje się za osobę samotnie gospodarującą, jeżeli przed przyjęciem do domu pomocy społecznej lub rozpoczęciem oczekiwania na miejsce w takim domu była uprawniona do zasiłku stałego.

2.3.2. Zasiłek okresowy.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się w wysokości:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie,
- b) w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- a) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- b) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

2.3.3. Zasiłek celowy.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy.

Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- 1) specjalny zasiłek celowy w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi,
- 2) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn.zm.).

Wnioski o zasiłki należy składać w Wydziałach Pracy Środowiskowej **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi** (szczegółowe dane adresowe – p. rozdział IV).

2.4. Renta socjalna

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia powyższe warunki, przysługuje:

- a) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała,

b) renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna wynosi 84 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wysokość renty wynosi **1100,00 zł**.

Prawo do renty socjalnej zawiesza się, jeżeli zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ogłoszonego ostatnio przez prezesa GUS do celów emerytalnych.

W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego, a także na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających na rzecz osoby niepełnosprawnej

Decyzję w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną.

Od decyzji w sprawie renty socjalnej wydanej przez jednostkę organizacyjną Zakładu lub przez organ emerytalno-rentowy osobie ubiegającej się o rentę socjalną przysługują środki odwoławcze przewidziane dla decyzji w sprawach emerytur i rent w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 982).

3. ULGI I ZWOLNIENIA PODATKOWE.

3.1. Podatek od czynności cywilno-prawnych.

Od podatku od czynności cywilno-prawnych zwolnione są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia, oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządów ruchu, nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 626, z późn. zm.).

3.2 Podatek dochodowy od osób fizycznych.

Przy obliczaniu rocznego podatku dochodowego od osób fizycznych istnieje możliwość odliczenia wydatków na cele rehabilitacyjne oraz wydatków związanych z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesionych w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne.

Większość wydatków podlegających odliczeniu nie jest ograniczona limitem kwotowym, tzn. podlega odliczeniu w wysokości faktycznie poniesionego wydatku, pod warunkiem posiadania dowodu ich poniesienia. Dowody poniesienia wydatków powinny być wystawione na osobę, która będzie dokonywać odliczenia.

Są też wydatki, których odliczenie nie jest limitowane, jednak prawo skorzystania z ulgi w podatku dochodowym przysługuje ograniczonej liczbie podatników.

Wydatki na cele rehabilitacyjne podlegają odliczeniu od dochodu, jeżeli nie były finansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub z Narodowego Funduszu Zdrowia, ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie. Jeżeli wydatki byłyby częściowo finansowane z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną albo zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Odliczenia wydatków na cele rehabilitacyjne może dokonać:

- 1) osoba niepełnosprawna,
- 2) podatnik, na którego utrzymaniu pozostają następujące osoby niepełnosprawne: współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie - jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty **10.080,00 zł**.

Warunkiem skorzystania z ulgi jest posiadanie przez osobę, której dotyczył wydatek:

- 1) orzeczenia o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności wydanego przez powiatowy/wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności, lub
- 2) decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, wydaną przez ZUS, albo
- 3) orzeczenia o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia, wydanego przez powiatowy/wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.

Do wydatków nielimitowanych, z odliczenia których skorzystać może niemal każda osoba niepełnosprawna, należy zaliczyć wydatki na:

- 1) adaptację i wyposażenie mieszkania oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych dla potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- 3) zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego,
- 4) zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- 5) odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym,
- 6) odpłatność ponoszona za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne,
- 7) opiekę pielęgniarstwa nad osobą niepełnosprawną świadczoną w domu

w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa,

- 8) opłacanie tłumacza języka migowego – sytuacja ta dotyczy osoby niepełnosprawnej Głuchej,
- 9) kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia,
- 10) odpłatny konieczny przewóz osoby niepełnosprawnej karetką transportu sanitarnego na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne, dotyczy to również przewozu innymi środkami transportu osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa oraz dzieci niepełnosprawnych w wieku do 16 lat,
- 11) odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z po-
bytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa zamkniętego, w zakładzie rehabilitacyjno-
-leczniczym, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-
-opiekuńczych,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku
życia.

Drugą grupę wydatków na cele rehabilitacyjne, których odliczenie ustawodawca limituje, stanowią:

- 1) wydatki na opłacenie przewodników, towarzyszących osobom niewidomym I i II grupy inwalidztwa oraz osobom z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonym do I grupy inwalidztwa; w kwocie do wysokości **2.280,00 zł**;
- 2) wydatki na utrzymanie przez osoby niewidome z I lub II grupą inwalidztwa psa przewodnika, w kwocie nie przekraczającej **2.280,00 zł**;
- 3) wydatki związane z używaniem samochodu osobowego, stanowiącego własność lub współwłasność osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne, w kwocie nie przekraczającej **2.280,00**

zł; konieczne jest udokumentowanie używania samochodu do celów rehabilitacji;

- 4) wydatki poniesione na leki w wysokości stanowiącej nadwyżkę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100,00 zł, gdy lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stale lub czasowo). Podatnik nie może odliczać kosztów wszystkich zakupionych leków. Warunkiem dopuszczającym odliczenie wydatków na leki jest posiadanie zaświadczenia lekarza specjalisty o konieczności stosowania określonych leków przez osobę niepełnosprawną. Należy również pamiętać, że warunkiem dokonania odliczeń jest posiadanie dokumentów (rachunków), z których wynika, iż podatnik poniósł wydatki na leki.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 z późn. zm.)

4. PRACA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

4.1. Uprawnienia przysługujące niepełnosprawnym pracownikom.

- 1) Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.
- 2) Osób niepełnosprawnych nie można zatrudniać w porze nocnej i godzinach nadliczbowych (nie dotyczy to osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz, gdy na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz prowadzący badania profilaktyczne wyrazi na to zgodę. Koszty badań ponosi pracodawca.).
- 3) Osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy.
- 4) Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego ze stopni niepełnosprawności. Urlop, o którym mowa, nie przysługuje osobie upraw-

nionej do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych lub do urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli wymiar urlopu dodatkowego, o którym mowa jest niższy niż 10 dni roboczych, zamiast tego urlopu przysługuje urlop dodatkowy.

- 5) Osoba niepełnosprawna zaliczona do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:
  - a) w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku, na wniosek lekarza,
  - b) w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.
- 6) Osobie zatrudnionej, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca jest obowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy. Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

4.2. Działalność gospodarcza.

4.2.1. Dotacja na działalność gospodarczą.

Osoba niepełnosprawna, która nie osiągnęła wieku emerytalnego, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy na terenie Łodzi jako bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostająca w zatrudnieniu, może ubiegać się w urzędzie pracy o dotację ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na:

- 1) działalność gospodarczą,
- 2) działalność rolniczą w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym polegającą na prowadzeniu działów spe-

cyjnych produkcji rolnej, bez względu na formę prawną jej prowadzenia,

3) wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, jeżeli nie otrzymała bezwrotnych środków publicznych na ten cel.

Dotacja może być udzielona na:

- podjęcie działalności/wniesienie wkładu po raz pierwszy,
- ponowne podjęcie działalności, o której mowa w pkt 1, lub ponowne wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, jeżeli zgodnie z oświadczeniem wnioskodawcy upłynęło co najmniej 12 miesięcy od zaprzestania prowadzenia tej działalności lub od ustania członkostwa w spółdzielni socjalnej.

Dotacja jest udzielana w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia (przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa GUS w formie komunikatu).

Jednym z istotnych warunków otrzymania dotacji jest prowadzenie działalności, lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 24 miesiące.

Osoba ubiegająca się o uzyskanie dotacji obowiązana jest do zabezpieczenia zwrotu kwoty środków w formie poręczenia, w tym poręczenia spółdzielni socjalnej, weksla z poręczeniem wekslowym (awal), gwarancji bankowej, zastawu na prawach lub rzeczach, blokady rachunku bankowego lub aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji przez dłużnika.

Osoba niepełnosprawna może otrzymać dotację tylko raz oraz pod warunkiem, że nie korzysta aktualnie z pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy.

Dotacja udzielana jest w ramach pomocy de minimis. Osoba niepełnosprawna może otrzymać dotację, jeżeli wartość udzielonej pomocy brutto łącznie z wartością innej pomocy de minimis, otrzymanej w okresie 3 kolejnych lat poprzedzających dzień uzyskania planowanej pomocy, nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 100.000 euro.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełno-

sprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz.U z 2015 r. poz. 102).

4.2.2. Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego.

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków PFRON, dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- 1) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona;
- 2) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej ze starostą.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

4.2.3. Refundacja składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą otrzymuje ze środków PFRON refundację obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

Refundacja przysługuje w wysokości:

- 1) 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe - w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

4.3. Szkolenie osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne bezrobotne lub poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu, a zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy, w celu:

- 1) zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia,
- 2) podwyższenie dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub
- 3) zwiększenie aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:
  - a) braku kwalifikacji zawodowych;
  - b) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia;
  - c) utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie mogą być objęte szkoleniami inicjowanymi i organizowanymi przez kierownika powiatowego urzędu pracy. Szkoleniami mogą być objęte również osoby niepełnosprawne będące w okresie wypowiedzenia umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracowników.

Kierownik PUP kieruje osobę niepełnosprawną na szkolenie:

- z własnej inicjatywy lub na podstawie orzeczenia właściwego organu;
- wskazane przez tę osobę, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy i spełniony jest przynajmniej jeden z wcześniej wymienionych warunków, koszt tego szkolenia nie może przekroczyć dziesięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Koszty szkolenia pokrywane ze środków PFRON i obejmują w szczególności:

- 1) należność przysługującą jednostce szkolącej;
- 2) koszt ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków;
- 3) koszt zakwaterowania i wyżywienia w części albo w całości;
- 4) koszt przejazdu na szkolenie, w tym koszt przejazdu przewodnika lub opiekuna osoby zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 5) koszt usług tłumacza języka migowego albo lektora dla niewidomych lub osoby towarzyszącej osobie niepełnosprawnej ruchowo zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 6) koszt niezbędnych badań lekarskich, psychologicznych, diagnostycznych i usług rehabilitacyjnych.

Osoba niepełnosprawna, która nie ukończyła szkolenia z własnej winy, jest obowiązana do zwrotu jego kosztów, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.).

Sprawy związane z uprawnieniami, o których mowa w pkt. 4.2 i 4.3 realizuje:

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

93-121 Łódź, ul. Milionowa 91

90-012 Łódź ul. Kilińskiego 102/102a

tel. (42) 251-65-00; (42) 251-66-00; fax (42) 251-66-11

www.pup.lodz.pl; e-mail lol2@praca.gov.pl, lol1@praca.gov.pl

Ponadto PUP realizuje następujące zadania:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu
- zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy

5. ABONAMENT RADIOWO-TELEWIZYJNY.

Od opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych zwolnione są:

- 1) osoby, co do których orzeczono o:
  - a) zaliczeniu do I grupy inwalidów lub
  - b) całkowitej niezdolności do pracy, lub
  - c) znacznym stopniu niepełnosprawności, lub
  - d) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 2) osoby, które ukończyły 75 lat;
- 3) osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy lub rentę socjalną;
- 4) osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub

obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB);

- 5) osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%;
- 6) osoby, które ukończyły 60 lat oraz mają ustalone prawo do emerytury, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 7) osoby:
  - a) które mają prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych z tytułu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
  - b) spełniające kryteria dochodowe, określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
  - c) bezrobotne, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
  - d) posiadające prawo do zasiłku przedemerytalnego, określonego w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
  - e) posiadające prawo do świadczenia przedemerytalnego, określonego w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych,
- 8) osoby, które otrzymują zasiłek dla opiekuna określony w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Podstawa prawna:

ustawa o opłatach abonamentowych z dnia 21 kwietnia 2005 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204).

6. TELEKOMUNIKACJA.

Przedsiębiorca świadczący usługi telekomunikacyjne zobowiązany jest zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonej przez siebie usługi powszechnej przez oferowanie:

1. urządzeń końcowych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne, jeżeli używanie takiego urządzenia jest niezbędne do zapewnienia im dostępu do usługi powszechnej*,
2. udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z usługi powszechnej.

(*Usługę powszechną stanowi zestaw usług telekomunikacyjnych, wraz z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych, świadczonych z wykorzystaniem dowolnej technologii, z zachowaniem dobrej jakości i po przystępnej cenie. Do tego zestawu usług zalicza się m.in.:

przyłączenie zakończenia sieci w stałej lokalizacji umożliwiające komunikację głosową, faksową i przesyłanie danych, w tym funkcjonalny dostęp do sieci Internet, połączenia telefoniczne krajowe i międzynarodowe, ogólnokrajową informację o numerach telefonicznych, dostępną również dla użytkowników aparatów publicznych lub innych punktów dostępowych umożliwiających komunikację głosową, udostępnianie ogólnokrajowego spisu abonentów, świadczenie usług telefonicznych za pomocą aparatów publicznych lub innych punktów dostępowych).

Operatorzy nie mają obowiązku stosowania wobec osób niepełnosprawnych ulg w opłatach. Firmy telekomunikacyjne mogą jednak w drodze uchwał podejmować decyzje co do udzielenia rabatów osobom niepełnosprawnym.

- Dostawca publicznie dostępnych usług telefonicznych w jednostce obsługującej użytkowników końcowych danego dostawcy usług zapewnia obsługę osób niepełnosprawnych na stanowisku wyposażonym w:

- 1) urządzenie umożliwiające komunikację z osobą niesłyszącą oraz ułatwiające komunikację z osobą słabowidzącą;

- 2) urządzenie zapewniające komunikację audiowizualną osoby niesłyszącej z tłumaczem polskiego języka migowego lub systemu językowo-migowego w czasie rzeczywistym; warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli dostawca usług telefonicznych bezpłatnie zapewnia w jednostce obsługującej jego użytkowników końcowych dostęp do tłumacza polskiego języka migowego lub systemu językowo-migowego.

- placówki, o których mowa wyżej, powinny być dostępne dla osób niepełnosprawnych ruchowo;
- na stronie internetowej przedsiębiorcy telekomunikacyjnego udostępnia się informacje o miejscach zainstalowania aparatów publicznych tego przedsiębiorcy, przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne; informacje te powinny być aktualizowane nie rzadziej niż raz na kwartał;
- na żądanie osoby niewidomej oraz słabowidzącej informacje o danych zawartych na fakturze wraz z podstawowym wykazem wykonanych usług telekomunikacyjnych powinny być sporządzane w alfabecie Braille'a lub przy użyciu dużej czcionki albo powinny być one wysyłane pocztą elektroniczną w formacie tekstowym; żądanie powinno być

potwierdzone okazaniem przez osobę niepełnosprawną dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność;

- w placówce obsługującej użytkowników przedsiębiorcy na żądanie osoby niewidomej oraz słabowidzącej powinien być udostępniany cennik i regulamin świadczenia usługi powszechnej, sporządzone przy użyciu dużej czcionki albo w formie elektronicznej w formacie tekstowym;
- na żądanie osoby niewidomej lub słabowidzącej szczegółowy wykaz wykonanych usług telekomunikacyjnych powinien być sporządzany w alfabecie Braille'a lub przy użyciu dużej czcionki albo powinien być przekazywany pocztą elektroniczną w formacie tekstowym.

Ponadto przedsiębiorca wykonujący usługi telekomunikacyjne:

- oferuje osobie niepełnosprawnej, przy zawieraniu umowy o świadczenie usługi telefonicznej oraz na każde żądanie tej osoby, urządzenie końcowe niezbędne do zapewnienia jej dostępu do usługi powszechnej oraz przystosowane do używania przez osoby niepełnosprawne w następującym zakresie: urządzenie końcowe przystosowane do używania przez osoby niepełnosprawne powinno posiadać: wzmacniacz słuchawkowy z możliwością regulacji wzmocnienia, pętlę indukcyjną w słuchawce, klawiaturę wybiórczą co najmniej z jednym przyciskiem wyróżnionym w sposób umożliwiający jego rozpoznanie przez osoby niewidome i słabowidzące (w przypadku wyróżnienia tylko jednego przycisku, powinien to być przycisk oznaczony cyfrą pięć);
- zakłada aparaty publiczne przystosowane do używania przez osoby niepełnosprawne w następującym zakresie: aparaty publiczne przystosowane do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne powinny posiadać: wzmacniacz słuchawkowy z możliwością regulacji wzmocnienia, pętlę indukcyjną w słuchawce, klawiaturę wybiórczą co najmniej z jednym przyciskiem wyróżnionym w sposób umożliwiający jego rozpoznanie przez osoby niewidome i słabowidzące (w przypadku wyróżnienia tylko jednego przycisku, powinien to być przycisk oznaczony cyfrą pięć), wlot karty lub monety, a także wylot karty, oznaczone w sposób umożliwiający identyfikację jego położenia przez osoby niewidome i słabowidzące, zapowiedzi słowne informacji sygnalizowanych sygnałami świetlnymi lub na wyświetlaczu aparatu;
- umieszcza aparaty publiczne, o których mowa wyżej, w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie niepełnospraw-

nej, poruszającej się na wózku inwalidzkim lub korzystającej z aparatu słuchowego;

- znakuje aparaty publiczne, o których mowa wyżej, w sposób umożliwiający korzystanie z nich przez osoby słabowidzące poprzez:
  - a) stosowanie kontrastowych kolorów do najważniejszych elementów funkcjonalnych tych aparatów,
  - b) umieszczanie napisów prostą czcionką w kolorze wyraźnie różniącym się od koloru tła;
- oznacza aparaty publiczne, zgodnie ze wzorem zawartym w rozporządzeniu;
- znakuje karty telefoniczne w sposób pozwalający na samodzielne posługiwanie się nimi przez osoby niewidome oraz słabowidzące.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2016 r. poz. 1489 z późn.zm.),
- rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez dostawców publicznie dostępnych usług telefonicznych (Dz.U. z 2014 r., poz. 464).

7. UPRAWNIENIA PRZYSŁUGUJĄCE NIEPEŁNOSPRAWNYM STUDENTOM.

Studentom z tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu (orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia z ZUS), przysługuje stypendium specjalne. Świadczenie to jest przyznawane na wniosek studenta i nie zależy od innej pomocy socjalnej, wyników w nauce ani sytuacji materialnej. Stypendium to jest bowiem dodatkowym wsparciem przeznaczonym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków związanych ze studiowaniem przez osobę niepełnosprawną.

Pomoc materialną w formie stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych może otrzymać także doktorant.

Prawo do stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych mają studenci i doktoranci uczelni publicznych i niepublicznych.

Studenci mogą też ubiegać się o środki z programów celowych pomocy społecznej oraz ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (np. w ramach programu „Aktywny samorząd”).

Podstawa prawna:

- ustawa o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842 z późn. zm.).

8. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

8.1. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o **dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, jeżeli:**

- 1) została skierowana na turnus rehabilitacyjny na wniosek lekarza, pod którego opieką się znajduje;
- 2) w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON;
- 3) weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę, albo poza takim ośrodkiem, w przypadku gdy turnus jest organizowany w formie nie-stacjonarnej;
- 4) wybierze organizatora turnusu, który posiada wpis do rejestru organizatorów turnusów;
- 5) będzie uczestniczyła w zajęciach przewidzianych w programie turnusu, który wybrała;
- 6) nie będzie pełniła funkcji członka kadry na turnusie ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu;
- 7) złoży oświadczenie o wysokości dochodu obliczonego zgodnie z przepisami ustawy wraz z informacją o liczbie osób we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 8) w przypadku turnusu, którego program przewiduje także zabiegi fizjoterapeutyczne, przedstawi podczas pierwszego badania lekarskiego na turnusie zaświadczenie lekarskie o aktualnym stanie zdrowia, w szczególności o chorobie zasadniczej, uczuleniach i przyjmowanych lekach.

Osobie niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoważnym oraz osobie niepełnosprawnej w wieku do 16 lat może być przyznane dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym jej opiekuna, pod warunkiem że:

- 1) wniosek lekarza, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zawiera wyraźne wskazanie wraz z uzasadnieniem konieczności pobytu opiekuna;
- 2) opiekun:
  - a) nie będzie pełnił funkcji członka kadry na tym turnusie,
  - b) nie jest osobą niepełnosprawną wymagającą opieki innej osoby,
  - c) ukończył 18 lat lub

d) ukończył 16 lat i jest wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej.

W przypadku skrócenia uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym z przyczyn innych niż losowe osoba niepełnosprawna ponosi koszty pobytu na tym turnusie.

Osoba niepełnosprawna **może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód**, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, **nie przekracza kwoty:**

- 1) 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 2) 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

W przypadku przekroczenia kwot dochodu, o których mowa wyżej, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony, za wyjątkiem przypadków uzasadnionych trudną sytuacją materialną lub losową osoby niepełnosprawnej.

Wysokość dofinansowania wynosi:

- 1) **30%** przeciętnego wynagrodzenia (rozumianego jako przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”) - dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia oraz osoby niepełnosprawnej w wieku 16-24 lat uczącej się i niepracującej, bez względu na stopień niepełnosprawności;
- 2) **27%** przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- 3) **25%** przeciętnego wynagrodzenia - dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności;
- 4) **20%** przeciętnego wynagrodzenia - dla opiekuna osoby niepełnosprawnej;

5) **20%** przeciętnego wynagrodzenia – dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności.

W przypadku uzasadnionym szczególnie trudną sytuacją życiową osoby niepełnosprawnej dofinansowanie dla tej osoby lub dofinansowanie pobytu jej opiekuna na turnusie rehabilitacyjnym może zostać podwyższone do wysokości 40% przeciętnego wynagrodzenia. Podwyższenie dofinansowania pobytu opiekuna może nastąpić, jeżeli opiekun pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną lub osoba ta ponosi koszty uczestnictwa opiekuna w turnusie.

Podstawa prawna:

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.).

8.2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

O dofinansowanie ze środków Funduszu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się:

- 1) osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli:
  - a) **przeciętny miesięczny dochód**, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, **nie przekracza kwoty**:
    - **50%** przeciętnego wynagrodzenia (rozumianego jako przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”), na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
    - **65%** przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej,
  - b) zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu;
- 2) jeden raz w roku – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją

osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

O dofinansowanie ze środków Funduszu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli dochód tych osób nie przekracza odpowiednio kwot, o których mowa w pkt 1.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia:

- 1) w sprzęt rehabilitacyjny - wynosi **do 80%** kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia,
- 2) w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:
  - a) **do 100%** udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany,
  - b) **do 150%** sumy kwoty limitu, o którym mowa w lit. a, wyznaczonego przez Ministra Zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

W przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oblicza się przez odjęcie od uzyskanej sumy kwoty, o której mowa w pkt 2 lit. b, opłaty ryczałtowej i częściowej odpłatności do wysokości limitu ceny pokrywanej przez DPS.

Podstawa prawna:

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U z 2015 r. poz. 926).

Kryterium dochodowe, od którego wysokości zależy możliwość otrzymania dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:

- 2431,87 zł – na osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 3161,43 zł – w przypadku osoby samotnej.

8.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

O dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier, jeżeli umożliwi to lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, mogą ubiegać się:

- 1) na likwidację barier architektonicznych** - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują;
- 2) na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych** - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności;
- 3) na usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika** - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wysokość dofinansowania:

- **likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych** - wynosi **do 95%** kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia,
- **usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika** - nie może być wyższa niż **2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia.**

Podstawa prawna:

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U z 2015 r. poz. 926).

Sprawy dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych prowadzi,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi

Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych, ul. Kielińskiego 102/102a,

Nr tel.:

- kierownik: (42) 685 43 80,
- WTZ, środki pomocnicze i ortopedyczne, stowarzyszenia: (42) 685-43-52,
- bariery w komunikowaniu, „Aktywny samorząd”: (42) 685-43-53,
- turnusy rehabilitacyjne: (42) 685-43-54,
- bariery architektoniczne:(42) 685-43-55.

8.4. „Aktywny samorząd” .

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowany jest także program „Aktywny samorząd”, którego celem jest likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. W ramach programu wsparcie finansowe kierowane jest bezpośrednio do osób niepełnosprawnych. W kolejnych latach w ramach programu finansowane były różne zadania. Aktualnie program obejmuje następujące obszary wsparcia i zadania:

2. Likwidacja barier transportowych – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B;
3. Likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
4. Likwidacja barier w poruszaniu się - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowa-

- no nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości);
5. Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej - dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu lub inną tego typu opieką;
  6. Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym - dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego, opłaty za naukę (czesne).

Szczegółowe informacje o zasadach i warunkach otrzymania dofinansowania z programu „Aktywny samorząd” można uzyskać w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi, Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych, ul. Kilińskiego 102/102a, tel. (42) 685-43-53.**

9. INNE UPRAWNIENIA.

1. Zakupy i możliwość załatwienia spraw urzędowych poza kolejnością.
2. Ulgowe bilety do muzeów państwowych; wysokość ulgi ustala dla każdego muzeum jego dyrektor.
3. Bilet ulgowy na wstęp do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego i zwolnienie z opłat za wstęp do Ogrodu Botanicznego.
4. Ulgą w opłatach paszportowych.

Ulgą w opłacie paszportowej, w wysokości 50 % obowiązującej stawki, przysługuje:

- 1) emerytom, rencistom, osobom niepełnosprawnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także współmałżonkom tych osób, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu;
- 2) osobom przebywającym w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystającym z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych;
- 3) kombatantom i innym osobom, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Ponadto nie pobiera się opłaty za wydanie paszportu od:

- 1) osób, które w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu mają ukończone 70 lat;
- 2) osób przebywających w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystającym z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych, jeżeli ich wyjazd za granicę następuje w celu długotrwałego leczenia lub w związku z koniecznością poddania się operacji.

5. Prawo do korzystania z pomocy psa asystującego.

Osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu:

- 1) do obiektów użyteczności publicznej, w szczególności: budynków i ich otoczenia przeznaczonych na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych;
- 2) do parków narodowych i rezerwatów przyrody;
- 3) na plaże i kąpieliska.

Powyższe uprawnienie przysługuje również w środkach transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i wodnego oraz w innych środkach komunikacji publicznej.

Warunkiem korzystania z powyższych uprawnień jest:

- a) posiadanie przez osobę niepełnosprawną:
  - certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego,
  - zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych,
- b) wyposażenie psa w uprząż.

IV. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁODZI

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi,

ul. Kilińskiego 102/102a, 90-012 Łódź.

tel: +48 (42) 685-43-62; (42) 685-43-63;

<http://www.mops.lodz.pl/>; e-mail: sekretariat@mops.lodz.pl.

W siedzibie dyrekcji MOPS załatwiane są m.in. następujące sprawy:

- 1) wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej dla dorosłych i dzieci,
- 2) wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej,
- 3) udzielanie informacji i porad związanych z umieszczeniem w domu pomocy społecznej,
- 4) przyjmowanie skarg, wniosków i interwencji w sprawach dotyczących świadczeń pomocy społecznej, działalności filii i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- 5) informowanie o pomocy udzielanej przez poszczególne Wydziały MOPS,
- 6) zlecanie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych,
- 7) dofinansowywanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:
  - turnusów rehabilitacyjnych,
  - zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
  - zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
  - likwidacji barier architektonicznych,
  - likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych,
  - sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych,
  - warsztatów terapii zajęciowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi opiera się o realizację działań w terenie przez Wydziały Pracy Środowiskowej:

1. I Wydział Pracy Środowiskowej, Łódź, ul. Kutrzeby 16,

tel. 42 640-70-07, 1wps@mops.lodz.pl; obejmuje rejon Bałut i część Polesia.

Punkty Pracy Socjalnej:

1. PPS Łódź, ul. Limanowskiego 194/196 (tel. 42 640-71-61, 42 640-70-24);
2. PPS Łódź, ul. Tokarzewskiego 53 (tel. 42 654-28-70, 42 656-35-07);
3. PPS Łódź, ul. Marysińska 36 (tel. 42 640-60-29, 42 640-62-05);
4. PPS Łódź, ul. Motylowa 4 (tel. 42 659-25-00);
5. PPS Łódź, ul. Rybna 18 (tel. 42 640-63-07);
6. PPS Łódź, ul. Perla 2 (tel. 42 633-50-60);
7. PPS Łódź, ul. Sprinterów 11 (tel. 42 688-98-78);
8. PPS Łódź, ul. Kasprzaka 27 (tel. 42 640-71-76);
9. PPS Łódź, ul. Karolewska 70/76 (tel. 42 686-66-56);
- 10.

2. II Wydział Pracy Środowiskowej, Łódź,

ul. Gen. St. Grota Roweckiego 30,

tel. 42 677-15-50, 2wps@mops.lodz.pl; obejmuje rejon Widzewa i Śródmieścia.

Punkty Pracy Socjalnej:

1. PPS Łódź, ul. Zbocze 2a (tel. 42 679-29-26);
2. PPS Łódź, ul. Al. Piłsudskiego 67 (tel. 42 674-48-45);
3. PPS Łódź, ul. Elsnera 12 (tel. 42 677-15-58, 42 672-09-51);
4. PPS Łódź, ul. Tramwajowa 21 (tel. 42 678-17-59, 42 678-17-79);
5. PPS Łódź, ul. 10-go Lutego 7/9 (tel. 42 630-15-59);
6. PPS Łódź, ul. Piotrkowska 61 (tel. 42 630-12-51, 42 630-12-52).
- 7.

3. III Wydział Pracy Środowiskowej, Łódź, ul. Będzińska 5,

tel. 42 684-44-81, 3wps@mops.lodz.pl; obejmuje rejon Górnej oraz część Polesia.

Punkty Pracy Socjalnej:

1. PPS Łódź, ul. Dąbrowskiego 33 (tel. 42 647-02-22);
2. PPS Łódź, ul. Senatorska 4 (tel. 42 683-37-55);
3. PPS Łódź, ul. Paderewskiego 47 (tel. 42 682-04-72);
4. PPS Łódź, ul. Paderewskiego 47 (dawniej na Będzińskiej)
(tel. 42 683-48-58, 42 683-48-59, 42 683-48-60, 42 683-48-61,
42 683-48-62, 42 683-48-63);
5. PPS Łódź, ul. Rzgowska 170 (tel. 42 645-93-70);
6. PPS Łódź, ul. Kilińskiego 102/102a (tel. 42 637-03-81).

WYDZIAŁY PRACY ŚRODOWISKOWEJ MOPS REALIZUJĄ ZADANIA
W ZAKRESIE:

1. rozpatrywania wniosków i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących przyznawania świadczeń pomocy społecznej (w tym również świadczeń dla rodzin zastępczych),
2. realizacji decyzji w zakresie przyznawanej pomocy finansowej, rzeczowej oraz w formie usług opiekuńczych,
3. kompletowania dokumentów w celu umieszczenia w domu pomocy społecznej,
4. dofinansowania do zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

V. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

**Miasto Łódź prowadzi następujące domy pomocy społecznej:
DLA OSÓB W PODESZŁYM WIEKU:**

- 1) Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”, ul. Przyrodnicza 24/28, tel. (0-42) 655-30-30,
- 2) Dom Pomocy Społecznej „Włókniarz” im. Jana Pawła II, ul. Krzemieniecka 7/9, tel. (0-42) 686-06-49,
- 3) Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień”, ul. Dojazdowa 5/7, tel. (0-42) 659-87-99,
- 4) Dom Pomocy Społecznej, ul. Rojna 15, tel. (0-42) 655-24-25.

DLA OSÓB PRZEWLEKLE SOMATYCZNIE CHORYCH:

- 1) Centrum Rehabilitacyjno – Opiekuńcze, ul. Przybyszewskiego 255/267, tel. (0-42) 250-72-00 (do 05),
- 2) V Dom Pomocy Społecznej, ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 32, tel. (0-42) 632-11-00,
- 3) Dom Pomocy Społecznej, ul. Rudzka 56, tel. (0-42) 640-90-28,
- 4) Dom Pomocy Społecznej, ul. Złotnicza 10, tel. (0-42) 655-57-62,
- 5) Dom Pomocy Społecznej, ul. Narutowicza 114, tel. (0-42) 679-12-55.

DLA OSÓB PRZEWLEKLE PSYCHICZNIE CHORYCH:

- 1) Dom Pomocy Społecznej, ul. Podgórna 2/14, tel. (0-42) 643-53-49,
- 2) Dom Pomocy Społecznej, ul. Paradna 36, tel. (0-42) 645-70-55.

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE:

- 1) Dom Pomocy Społecznej Dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie, ul. Spadkowa 4/6, tel. (0-42) 655-78-23,
- 2) Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci z głębokim upośledzeniem umysłowym, ul. Sierakowskiego 65, tel. (0-42) 651-44-08.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONE NA ZLECENIE MIASTA ŁODZI:

- 1) Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie Mężczyzn, ul. Helenówek 7, tel. (0-42) 658-91-70;
- 2) Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych im. bł. Edmunda Bojanowskiego, ul. Kosynierów Gdyńskich 20, (0-42) 646-11-70 tel./fax: (0-42) 640-94-35.

VI. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W Łodzi działają następujące środowiskowe domy samopomocy, prowadzone przez podmioty niepubliczne:

1) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Towarzystwie Przyjaciół Niepełnosprawnych (dla osób z zaburzeniami psychicznymi)

93 410 Łódź, ul. Pabianicka 132, tel./fax (0-42) 656-37-47.

<http://www.tpn.org.pl/>

2) Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

94-023 Łódź, ul. Karolewska 70/76, tel. (0-42) 689-90-60

<http://www.psouu-kololodz.pl>

3) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Krajowym Towarzystwie Autyzmu

93-460 Łódź, ul. Chocianowicka 198, tel. (0-42) 680-21-00

www.navicula.pl; e-mail: navicula@life.pl

4) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Łódzkim Towarzystwie Alzheimerowskim

93-110 Łódź, ul. Przybyszewskiego 111, tel. (0-42) 681-24-38
<http://alzheimerlodz.org.pl>; e-mail: tow.alzheimer@neostrada.pl

5) Środowiskowy Dom Samopomocy „Przystań” przy stowarzyszeniu POMOST dla osób z zaburzeniami psychicznymi

90-408 Łódź, ul. Próchnika 7, tel.: (042) 632-08-66
<http://www.pomost-lodz.org/>; e-mail: sds.przystan@poczta.fm

VII. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Do warsztatów terapii zajęciowej osoby niepełnosprawne są kierowane na podstawie wskazań zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności.

- 1) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „NOWA ZORZA” ul. Św. Jerzego 10/12, tel. (0-42) 630-07-59;
- 2) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Spółdzielni Usług Techniczno-Handlowych i Wdrożeń „ORPEL”, ul. Lodowa 101, tel. (0-42) 253-15-65;
- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Spółdzielczych Zakładach Chemicznych „MORS” ul. Telefoniczna 28, tel. (0-42) 679-13-22;
- 4) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym Nr 3 ul. Tkacka 34/36, tel. (0-42) 678-85-68;
- 5) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Głuchych ,ul. Nawrot 94/96, tel. (0-42) 231-33-70 w. 204;
- 6) Warsztaty Terapii Zajęciowej „POKÓJ”, ul. Sędziowska 8/10, tel. (0-42) 654-56-78, 515-141-459;
- 7) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci Łódź – Bałuty ul. Plantowa 7, tel. (0-42) 655-87-48;
- 8) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Międzynarodowym Stowarzyszeniem Pomocy „Słyszę Serce”, ul. Skarbowa 28, tel. (0-42) 616-09-69;
- 9) Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Fundacji „Jaś i Małgosia”, ul. Tatrzańska 105, tel. (0-42) 643-46-70.

VIII. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ZAJMUJĄCE SIĘ PROBLEMATYKĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

NAZWA	ADRES	TELEFON
AMBER Fundacja Pomocy Ofiarom Wypadków Drogowych	ul. Klaretyńska 9, 91-117 Łódź	40 655 90 58
Caritas Archidiecezji Łódzkiej	ul. Gdańska 111, 90-507 Łódź	40 639-95-81
Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych	ul. Mickiewicza 15a, 90-443 Łódź	508 501 385
Centrum Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych CEIRON	ul. Konstytucyjna 42c, 92-203 Łódź	40 674-44-66, 42 674-44-45
Centrum OPUS	Narutowicza 8/10, 90-135 Łódź	40 207 73 39, 509 899 449
Centrum Rozwoju i Psychoterapii „Droga do Domu”	ul. Zachodnia 97/120 Łódź	607 475 627
Fundacja „Aktywnej Rehabilitacji”	ul. Tatrzańska 109, 93-279 Łódź	40 642-78-01
Fundacja „Ama Canem”	ul. Żeromskiego 85 lok. 25, 90-502 Łódź	502 219 520
Fundacja „Dom w Łodzi”	ul. Wierzbowa 13, 91-426 Łódź	40 642-78-01, 509-394-794
Fundacja „GAJUSZ”	ul. Dąbrowskiego 87, 93-271 Łódź	40 631-00-41
Fundacja „Równe Szanse”	ul. Wólczańska 225, 93-005 Łódź	40 636-85-47
Fundacja „Słonie na Balkonie”	ul. Piotrkowska 17, 90-407 Łódź	40 672-61-19
Fundacja „Szansa dla Niewidomych” - Tyflopunkt Łódź	ul. Wigury 13, 90-302 Łódź	40 676-50-77, 881-946-225
Fundacja „Zrozumieć Autyzm”	ul. 1 Maja 45 lok. 8, 90-740 Łódź	509 576 497
Fundacja „Niepełnosprawni Pracują”	ul. Rojna 71, 91-134 Łódź	40 611 02 08
Fundacja Diabeciaki	ul. Łąkowa 11, 90-562 Łódź	609 785 998
Fundacja dla Dzieci Chorych na Białaczkę i Choroby Nowotworowe „Krwinka”	ul. Rewolucji 1905 r. nr 9, 90-273 Łódź	40 661-80-52
Fundacja Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 71/73, 90-558 Łódź	514 089 392
FUNDACJA MAGNIFICAT	ul. Łąkowa 42, 90-554 Łódź	570 893 266
Fundacja na rzecz osób chorych psychicznie „Miłorząb”	ul. Rzgowska 170, 90-001 Łódź	667 611 075
Fundacja na rzecz Pomocy Chorym na Białaczkę	ul. Bratysławska 52, 94-112 Łódź	40 689 55 81, 42 648 68 90

Fundacja Okaż Serce Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym	ul. Wólczańska 225, 93-005 Łódź	40 684 42 84, 503 912 871, 609 608 479
Fundacja Pomagająca Dzieciom z Chorobami Narządów Ruchu - „Idziemy Razem”	ul. Sporna 36/50, 91-738 Łódź	40 617 77 15, 42 617 77 15
Fundacja Pomocy Dzieciom - Dar Serca	ul. Wrocławska 1, 91-052 Łódź	730 206 698
Fundacja Pomocy Dzieciom „Jaś i Małgosia”	ul. Tatrzarska 105, 93-279 Łódź	40 643-46-70
Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Łódź Ratunkowa”	ul. Piasta Kołodziejka 21 lok. 20, 92-413 Łódź	515333460, 58 552 09 92
Fundacja Rozwoju Kardiologii i Kardiologii Wad Wrodzonych Serca Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi „Mamy serce”	ul. Rzgowska 281/289, 93-338 Łódź	40 271 14 51, 42 271 14 50
Fundacja Św. Jana Bożego	ul. Kosynierów Gdyńskich 61, 93-357 Łódź	40 646 71 80
Stowarzyszenie na rzecz Godności Życia Ludzkiego Humane Vitae	ul. Spadkowa 8	500276317
Fundacja Udaru Mózgu	ul. Milionowa 14, 93-113 Łódź	605 647 598
Fundacja Waldiego „Serce na dłoni”	ul. Częstochowska 60, 93-121 Łódź	516 477 000
Galeria Artystyczna Łódzkiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych	ul. Piotrkowska 17, 90-406 Łódź	40 632-25-55
Klub Sportowy Niewidomych „Omega”	ul. Więckowskiego 13, 90-721 Łódź	667-213-576, 692-397-958
Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział w Łodzi	ul. Chocianowicka 198, 93-460 Łódź	40 680-21-00
Liga Kobiet Polskich - Łódzki Oddział Wojewódzki w Łodzi	ul. Legionów 2, 90-401 Łódź	40 630 06 86
Łódzka Fundacja Rehabilitacji „Kamień Milowy”	ul. Siemiradzkiego 4/8, 93-137 Łódź	730 645 697
Łódzki Klub Sportowy Głuchych	ul. Piotrkowska 17, 90-406 Łódź	603-044-374
Łódzki Związek Inwalidów Narządu Ruchu	ul. 6 Sierpnia 25, 90-616 Łódź	605-065-162
Łódzkie Hospicjum dla Dzieci	ul. Łupkowa 1, 91-496 Łódź	40 656-97-97, 661-108-701
Łódzkie Stowarzyszenie Laryngektomowanych	ul. Paderewskiego 13, pok. 209, 94-035 Łódź	40 689-59-43, 504-087-223
Łódzkie Stowarzyszenie Stomijne	ul. Wólczańska 191/195 90-531 Łódź	608-811-192, 668-300-527
Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie	ul. Przybyszewskiego 111, 93-110 Łódź	40 681-24-38
Łódzkie Towarzystwo Rehabilitacyjno-sportowe niepełnosprawnych	ul. Górnicza 5, 91-848 Łódź	
Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”	ul. Skarbowska 28, 91-473 Łódź	40 616 09 69

Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki	ul. Nawrot 94/96, 90-040 Łódź	42-231-30-36, 42 231-39-20
Polski Związek Niewidomych	ul. Więckowskiego 13, 90-721 Łódź	42 632-74-49
Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki	ul. Więckowskiego 13, 90-721 Łódź	40 633-44-18
Polskie Stowarzyszenie Chorych na Fenylketonurię i Zaburzenia Pokrewne	ul. Plac Kolumny Paryskiej 4, 90-006 Łódź	40 630-57-50, 42 632-49-21
Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię - Koło Terenowe Łódź	ul. Pabianicka 62, 93-513 Łódź	40 633-53-58
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków. Zarząd Miejski	ul. Więckowskiego 13, p.17, 90-721 Łódź	40 632-27-03
Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę - Oddział w Łodzi	ul. Kościuszki 31, 95-035 Ozorków	40 277-17-73
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencjalną - Koło w Łodzi	ul. Karolewska 70/76, 94-023 Łódź	40 689-90-60
Polskie Stowarzyszenie Stwardnienia Rozsianego - Oddział w Łodzi	ul. Nastrojowa 10, 91-496 Łódź	40 649-18-03, 505-034-909
Polskie Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych	ul. Lipowa 48, 90-630 Łódź	605-065-162
Polskie Towarzystwo Chorób Nerwowo-Mięśniowych - Oddział Regionalny w Łodzi	ul. Powszechna 15, 93-321 Łódź	605-565-685, 697-578-128, 691-076-609
Polskie Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych	ul. Kilińskiego 87, 90-119 Łódź	40 633 25 70, 42 632 63 09
Polskie Towarzystwo Profilaktyki Chorób Nowotworowych Przewodu Pokarmowego	ul. Kopcińskiego 22, 90-153 Łódź	40 677 66 63
Sekcja CrossFit Łódź	ul. Drewnowska 77, 91-008 Łódź	507 44 70 72
Stowarzyszenie „Dom Rozwoju Psychoruchowego Dzieci i Młodzieży”	ul. Sterlinga 7, 91-425 Łódź	40 633-02-51
Stowarzyszenie „Emmanuel”	ul. Żeromskiego 6 m.23, 90-710 Łódź	607-427-705
Stowarzyszenie „Hospicjum Łódzkie”	ul. Jaracza 55, 90-251 Łódź	507 603 003 42 637 90 24
Stowarzyszenie „Łódzkie Hospicjum Dla Dzieci - Łupkowa”	ul. Nastrojowa 10, 91-496 Łódź	40 656 97 97 42 656 97 97
Stowarzyszenie Charytatywne „Słuchaj Swego Serca”	ul. Al. Kościuszki 48, 90-408 Łódź	888-114-962
Stowarzyszenie HIPOKAMP	ul. Białostocka 39 lok. 5, 93-355 Łódź	601254369
Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków	ul. Piotrkowska 41 lok.2, 90-410 Łódź	40 296-55-87
Stowarzyszenie Ludzi Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Opiekunów „Niepełnosprawni-Sprawni”	ul. Nawrot 104, 90-029 Łódź	40 674-35-72
Stowarzyszenie Łódzki Klub „Amazonka”	ul. Paderewskiego 13, 93-530 Łódź	40 684-98-56, 502-563-736

Stowarzyszenie Łódzkiej Opieki Paliatywnej i Długoterminowej „Życ Godnie”	ul. Próchnika 9 lok.44, 90-408 Łódź	501-784-467
Stowarzyszenie Młodzieży z Problemami Psychicznymi ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost”	ul.Próchnika 7, 90-408 Łódź	40 632-08-66
Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo „Bliżej Siebie”	ul. Niciarniana 2a, 92-208 Łódź	40 678 93 05
Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Kulturalnej i Pomocy Społecznej „Szansa”	ul. Lokatorska 13, 93-021 Łódź	40 684-68-66
Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pokój”	ul. Sędziowska 8/10, 91-304 Łódź	40 654 56 78, 42 654 56 78
Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Kluczyk”	ul. Sterlinga 24, 90-212 Łódź	690 566 282, 500 384 320
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Kolomotywa”	ul. Zelwerowicza 59, 90-146 Łódź	
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Kardiologii Prenatalnej	ul. Rzgowska 281/289, 93-338 Łódź	40 271 11 35
Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Przystań Marzeń”	ul. Sucharskiego 2, 91-744 Łódź	40 656 16 58
Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Łódzkiego	ul. Lumumby 1/3, 91-404 Łódź	519-775-318, 788-154-107
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Collegium Coexistere”	ul. Wojska Polskiego 55/61 lok. 11 i 24, 91-432 Łódź	503 136 677
Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona i Ich Rodzin „Słonik”	ul.Bratysławska 6a, 94-035 Łódź	533 877 779, 791 142 777
Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona i Ich Rodzin Słonik	ul. Bratysławska 6a, 94-035 Łódź	533 877 779, 791 142 777
Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Astmę i Choroby Alergiczne	ul. Pomorska 251, 92-213 Łódź	40 675 73 09
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Starszym „Puls”	ul. Olimpijska 9, 94-043 Łódź	604-946-485, 606-397-839
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom „Muminki”	ul. Gogola 12, 92-513 Łódź	599 230 140, 42 673 49 00
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Zakażonym Wirusami Hepatotropowymi „HEPA-HELP”	ul. Kniaziewiczza 1/5, 91-347 Łódź	40 251-61-26, 42 251-60-17
Stowarzyszenie Przeciw Wykluczeniu Społecznemu Osób Chorujących Psychicznie „Empatyczni”	ul. Gdańska 91/93 , 90-009 Łódź	40 207 71 00
Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nowa Zorza”	ul. Św. Jerezgo 10/12, 91-072 Łódź	40 632 64 10, 42 630 07 59
Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie i Ruchowo	ul.Tkacka 34/36, 90-156 Łódź	40 678-93-23

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Nieśłyszących i Słabosłyszących „Tacy Sami”	ul. Krzywickiego 20, 91-149 Łódź	501988856, 42 678 19 29
Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób z Zespołem Downa w Łodzi - „Stowarzyszenie Trisomia 21”	ul. Kilińskiego 2, 91-421 Łódź	40 630-73-48
Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski „Troska”	ul. Rojna 18a, 91-142 Łódź	40 655-89-05
Stowarzyszenie Rodzin Działających na rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny”	ul. Piotrkowska 38, lok 9U, 90-265 Łódź	40 616-05-16
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej	ul. Broniewskiego 1a, 93-866 Łódź	40 682-20-22
Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi „Mniej Więcej”	ul. Plantowa 7, 91-104 Łódź	509 076 398
Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi „Mniej Więcej”	ul. Plantowa 7, 91-104 Łódź	513-003-220
Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „JA-TY-MY”	ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 71/73, 90-558 Łódź	796-14-14-40, 796-14-14-28
Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych „KEJA”	ul. Piłsudskiego 133dlok.315, 92-318 Łódź	504-007-644
Towarzystwo Aktywizacji Muzyczno-Teatralnej Osób Niepełnosprawnych „TAM-TON”	ul. Przybyszewskiego 225/267, 92-338 Łódź	509-877-383, 505-976-335
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - Ognisko „Sprawność”	ul. Milionowa 78, 92-334 Łódź	40 672-32-52, 503-092-557
Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidowym	ul. Deotymy 41, 01-441 Warszawa	602 859 468
Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym	ul. Gdańska 75, 90-613 Łódź	602-249-605
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Widzew	ul. Lemontowa 7, 92-512 Łódź	40 672-52-59
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź- Bałuty	ul. Hipoteczna 3/5, 91-334 Łódź	40 651-34-72
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź- Górna	ul. Podhalańska 2a, 93-224 Łódź	40 643-45-87, 507-126-311
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie	ul. Gdańska 150, 90-536 Łódź	40 636-62-89
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Śródmieście	ul. Jaracza 42, 90-252 Łódź	
Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych	ul. Zawiszy Czarnego 22, 91-824 Łódź	40 656-37-47 42 616-06-20
Towarzystwo Terenowych Opiekunów Społecznych „Samarytanin”	ul. Rewolucji 1905 r. 18 lok. 33, 90-207 Łódź	40 687 72 80

X. KOMISJA DIALOGU OBYWATELSKIEGO

Dnia 8 listopada 2013 r. zarządzeniem Nr 5293/VI/13 Prezydenta Miasta Łodzi (zarząd. zmieniające Nr 1173/VII/15 z dnia 1 czerwca 2015 r.) powołana została **Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami**. <http://aktywniobywatele.uml.lodz.pl/>
Organizacje wchodzące w skład KDO:

- 1) Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki;
- 2) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „KOŁOMOTYWA”;
- 3) Fundacja SUBSIDIUM;
- 4) Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym;
- 5) Towarzystwo Przyjaciół „Domu na Osiedlu”;
- 6) Fundacja „Droga do Domu”;
- 7) Fundacja Aktywizacja;
- 8) Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”;
- 9) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi;
- 10) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Miejski w Łodzi;
- 11) Łódzki Klub Amazonka;
- 12) Społeczna Krajowa Sieć Ratunkowa;
- 13) Polskie Radio Obywatelskie PL-CB RADIO;
- 14) Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki;
- 15) Fundacja Normalna Przyszłość;
- 16) Fundacja „Magnificat”;
- 17) Fundacja „Niepełnosprawni Pracują”;
- 18) Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział Łódzki;
- 19) Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Łódzkiego;
- 20) Fundacja Aktywnej Rehabilitacji;
- 21) Fundacja TUS;
- 22) Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie i Ruchowo „Sucurs”
- 23) Stowarzyszenie Instytut Niezależnego Życia.

Obsługę techniczno-organizacyjną Komisji zapewnia Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi (ul. Sienkiewicza 5, pok. 008).

XI. MIEJSKA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŁODZI

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi Nr 1634/VII/15 z dnia 31 lipca 2015 r. została powołana **Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi**.

Art. 44b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. „o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych” określa zakres działania Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi.

DO ZAKRESU DZIAŁAŃ NALEŻY:

Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Wszystkie uwagi i zapytania do przedstawicieli Miejskiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi prosimy kierować na adres: **Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi Departament Polityki Społecznej i Zieleni UMŁ Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych ul. Zachodnia 47, 91-066 Łódź**

e-mail do kontaktu: **ron@uml.lodz.pl**

XII. INFORMACJE ADRESOWE

1. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział w Łodzi

ul. Kilińskiego 169, tel. (42) 205-01-00 (42) 677-12-31.

2. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego

Urząd Miasta Łodzi, ul. Łakowa 3/4, tel. (42) 638-45-42,
wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego prowadzona przez Konwent Boni-
fratrów w Łodzi, ul. Przedświt 37, tel. (42) 685-51-76,
Parafia Ewangelicko-Augsburska, ul. Piotrkowska 283, tel. (42) 681-92-01,
Stowarzyszenie „JA TY MY”, Zgierz, ul. Chełmska 16 (siedziba DPS),
tel. kom. 796-141-420.

3. Biuro Rzecznika Osób Niepełnosprawnych –Urząd Miasta Łodzi.

ul. Sienkiewicza 5, tel.: (42) 638-45-41, 638-45-74
e-mail: ron@uml.lodz.pl

Do zadań Rzecznika należy:

przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych,
działania w obronie interesów osób niepełnosprawnych,
popieranie, pod kątem osób niepełnosprawnych, działań administracji przy
współpracy z urzędami, instytucjami, oraz organizacjami pozarządowymi,
występowanie z inicjatywą i wnioskami oraz wydawanie opinii w sprawach
mających znaczenie w życiu osób niepełnosprawnych,
informowanie o instytucjach, stowarzyszeniach działających na rzecz osób
niepełnosprawnych,
informowanie o programach rządowych dla osób niepełnosprawnych,
współpraca z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu Łódź
organizacja imprez integracyjnych,
organizacja sympozjów i konferencji naukowych,
pomoc w uzyskaniu lokalu mieszkalnego w ramach obowiązującego prawa
interwencje w instytucjach zobligowanych do pomocy osobom niepełno-
sprawnym,
informowanie o programach celowych realizowanych przez PFRON.

4. Łódzki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

ul. Kopcińskiego 58
tel.: 194-188, (42) 275-40-30, www.nfz-lodz.pl

5. Przewóz osób niepełnosprawnych

MPK Sp. z o.o., tel.: 196-23.

Łódź 2019